

Young and Old Masters

מאסטרים ישראלים ברישום

מרים גמבורד מארחת אמני רישום
Miriam Gamburd Hosts Drawing Artists

אוצר: אריה ברקוביץ
Curator: Arie Berkowitz

עוזרת אוצר: עדי רוז
Curator Assistant: Adi Rose

16 בינואר, 2025
16 January 2025



בית האמנים ע"ש יוסף זריצקי, תל אביב
Tel Aviv Artists' House

אוסוולד אדלר | Oswald Adler | סשה אוקון | Sasha Okun | משה גמבורד | Moisey Gamburd
מרים גמבורד | Miriam Gamburd | איליה גפטר | Ilya Gefter | צוקי גרביאן | Tsuki Garbian
אוזיאש הופשטטר | Osias Hoffstatter | יוסף הירש | Joseph Hirsch | יונתן הירשפלד | Jonathan Hirschfeld
| ערו וובר | Eran Webber | עידן וויס | Edan Weiss | לנה זידל | Lena Zaidel | מאיה ז"ק
| Maya Zack | רן טננבאום | Ran Tenenbaum | ארתור יעקובוב | Artur Yakobov | עופר ללוש | Ofer Lelouche
| יוסי מרק | Yossi Mark | איתמר ניומן | Itamar Newman | נעם עומר | Noam Omer | רני פרדס | Rani Pardes
יאיר פרץ | Yair Perez | סיגל צברי | Sigal Tsabari | חוה ראוכר | Hava Raucher | יאן ראוכוורגר
| Assaf Rahat | אסף רהט | הרולד רובין | Harold Rubin | שיר שבדרון | Shir Shvadron | Rauchwerger Jan

Young and Old Masters

מאסטרים ישראלים ברישום Young and Old Masters

לרישום הישראלי היסטוריה ארוכה עם עליות ומורדות

התערוכה היא המפעל של מרים גמבורד, אמנית וותיקה בתחום הרישום בארץ. 40 שנים אני רתומה לעגלה, סליחה לכרכרה, של רישום ישראלי. זאת תערוכת הרישום הקבוצתית השנייה שמרים מעלה בבית האמנים, הראשונה, "האדם הרושם", הוצגה ב־2021 ובה הוזמנו להציג תלמידיה לשעבר שהפכו לקולגות בהווה. "מאסטרים ישראלים ברישום" מציגה אמני רישום הפועלים היום, לצד אמנים מהדור הקודם שאינם בחיים: אוסוולד אדלר, משה גמבורד, הוזיאש הופשטטר, יוסף הירש והרולד רובין.

אריה ברקוביץ, אוצר ראשי

The history of Israeli drawing is long and marked by ups and downs

This exhibition was conceived by Miriam Gamburd, a lifelong artist deeply dedicated to the art of drawing in Israel. As she puts it, "For 40 years, I have been harnessed to the wagon – or rather, the carriage – of Israeli drawing."

This is the second group drawing exhibition that Gamburd has organized at the Artists' House, following "The Draftsman," in 2021, that showcased works by her former students, many of whom have since become her colleagues.

The current exhibition, "Young and Old Masters," brings together works by contemporary drawing artists alongside prominent figures from earlier generations including Oswald Adler, Moisey Gamburd, Osias Hofstetter, Joseph Hirsch and Harold Rubin.

Arie Bercowitz, Chief Curator

Drawing, Impression, *Reshimo*

Miriam Gamburd

The fragile medium of drawing has not only survived but has been empowered in response to conceptual experimentation. It is time to discuss and philosophize about the very nature of drawing.

In this enchanted chain of words, the term "Reshimo" is borrowed from the Kabbalistic lexicon. Its meaning is "a trace of divine presence" – a remnant, or a lingering scent. After the contraction of the Infinite Light there remained a boundary between the previous and the new state, the impression of what was before. Infinite light became a point of light. Thus, a new boundary was formed marking a new situation: the line, the light and shadow – chiaroscuro, an Italian word from academic drawing. In drawing, light and darkness are mixed; is drawing itself a trace of divine presence on the page?

Eye, Sin, Art

Training the eye of the drawer is one of the most essential tasks in the teaching of drawing. An artist blessed with a keen visual sense must develop the ability to "think with their eyes" since this craft belongs to the realm of visual art (vision). In rabbinic literature (Chazal), vision is considered the most misleading of the senses, as noted in Numbers 15:39. The Midrash (Bamidbar Rabbah 10:2) expands on this, stating that "the eye and the heart are the two pimps of sin." The words 'sin' and 'eye' are placed next to each other. The Talmud adds to this (Sotah 8a): "The evil inclination has no power except over what the eyes see." The Talmud also contains striking stories about both physical blindness and self-imposed blindness.

רישום, רושם, רשימו

מרים גמבורד

הסוגה השברירית של הרישום שרדה ואפילו התעצמה מהניסיון הקונספטואלי. הגיע הזמן לדסקס – להתפלסף על טבעו של הרישום.

בשרשרת מילים קסומה זו המילה "רשימו" לקוחה מהלקסיקון של הקבליסטים. המשמעות שלה "שמץ של נוכחות אלוהית", עקבותיו און, הניחוח שלו. אחרי צמצום אור אינסוף נותר גבול בין המצב הקודם לחדש, הרושם ממה שהיה קודם. מהאור ללא גבולות נטול צל, ששטף את היקום לפני הצמצום, נשאר רק רשימו. אור אינסוף הפך לנקודת אור, כך נוצר קו גבול המשרטט מצב חדש: הקו, האור והצל – (קיארוסקורו) Chiaroscuro מילה באיטלקית השייכת לרישום האקדמי. ברישום, אור וחושך משמשים בעירוביה. האם הרישום הינו שמץ של נוכחות אלוהית על הדף?

עין, חטא, אמנות

עיצוב העין של הרשם היא מן המשימות החשובות ביותר בהוראת הרישום. האמן המבורך בחוש ראייה, יפתח את היכולת "לחשוב עם העיניים", היות והעיסוק שלו שייך לאמנות ויזואלית (vision). בתרבות חז"ל הראייה מוגדרת כמתעתעת ביותר מבין החושים. "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, העין והלב שני סרסורי החטא הם" (במדבר טו, לט). המילה "חטא" מופיעה ליד המילה "עין" (במדבר רבה י, ב). "דאין יצר הרע שולט אלא במה שענינו רואות" (סוטה ח, ע"א). התלמוד מכיל סיפורים מזעזעים על עיוורון כמו גם על עיוורון עצמי.

מחשבות על רישום

יונתן הירשפלד

לאחרונה שמעתי ראיון עם חוקרת אמריקאית שדיברה על אובדנו של כתב היד; יותר ויותר ילדים היא אמרה, מדלגים על כתיבה ידנית ישר להקלדה. אלא שההקלדה מהירה יותר ומעורבים בה פחות תהליכים מנטליים. זאת ועוד, בהקלדה לכולם יש את אותו פונט ואילו בכתיבה ידנית יש לכל אחד כתב יד משלו. היא המשיכה ומנתה עשרים או שלושים הבדלים בין כתיבה בכתב יד לבין הקלדה. מסקנתה הייתה שבמעבר מהחווייה הגופנית לחווייה המתווכת טכנולוגית הולך לאיבוד משהו שאינו שולי או זניח- הוא בתשתית האנושי.

אנו חיים בעולם שבו יותר ויותר חלקים מהחווייה האנושית נעשים מתווכים על ידי טכנולוגיה ומותירים מקום הולך ופוחת לאותה שארית של האנושי. אמנות, היא דבר מורכב מאד ויש לה פנים רבות. היא חיווי אודות המציאות, היא ביטוי של מחשבות, עמדות, דעות ורגשות, היא ניסוח אסתטי של חווייה רוחנית, היא שימוש במיתית בשביל להפוך את הפרטי לאוניברסלי. ועוד ועוד. אבל בסופו של דבר, לעיתים קרובות כשאתה עומד במוזיאון או בגלריה מול יצירה היא משהו אודות משהו.

רישום עובד אחרת. רישום אינו אומר משהו, הוא מנסה להבין משהו. הוא לא מצהיר, הוא לא גמור, הוא לא מנוסח, הוא לא יודע מי הוא ומה הוא, הוא נער נצחי, בגיל התבגרות קפוא בזמן, הוא מכמורת המבט המושלכת אל אוקיינוס ההווייה: ולא האוצרות שהיא דגה.

רישום הוא פעולה של הגוף. הוא פונה לצופה לדמיין את עצמו מבצע אותה, ומזכיר לו את גופניותו שלו. הרישום מכיל בתוכו טעות, חיפוש, גמגום. אני חושב על דוד המלך. מחברם של התהילים. איש של מילים. אני לא מאמין למילה שלו. זה הכל שמנוני ומבריק ומלוטש מדי. רק כשמודיעים לו על מות בנו אבשלום, נפלט לו הגמגום: «אבשלום, אבשלום בני אבשלום» כמו רכב ישן המתקשה להתניע בבוקר חורפי. כן, כשגמגומו קפוא על הנייר 2800 שנה אני מאמין לו. זו השארית של האנושי, זה רישום.



נוף סימבולי, 1990

עיפרון על הנייר

Symbolic Landscape, 1990

Pencil on paper

51א0

מעזבון של האמן

From the artist's bequest

צלם: מיכאל יגודין



דיוקן אשתו אומן, 1950
עיפרון רך על נייר
Artist's Wife, 1950
Soft pencil on paper
15.5x11
מעיזבון של האמן
From the artist's bequest

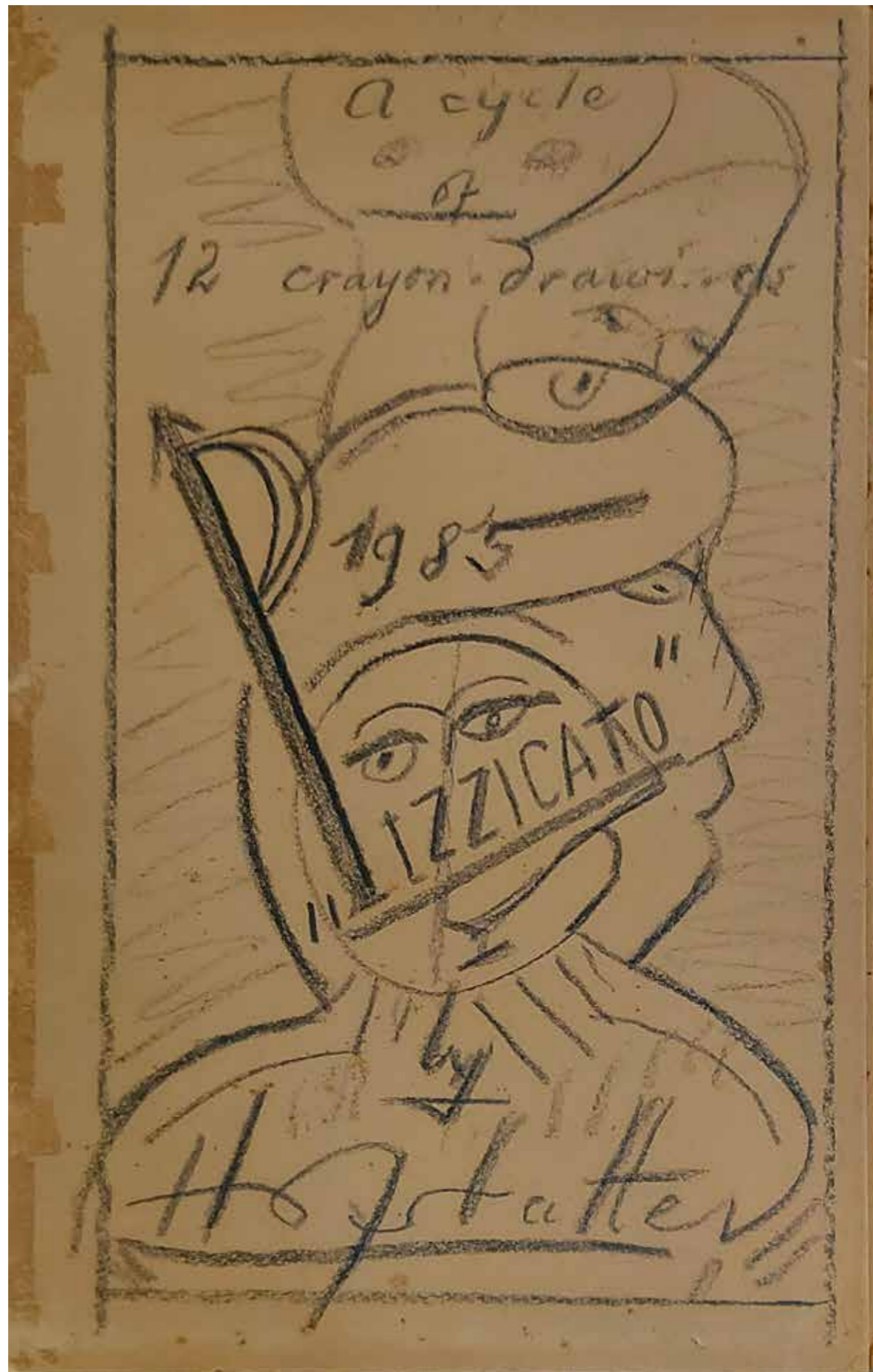


ללא כותרת, שנות ה־70
דיו ומגוון על נייר

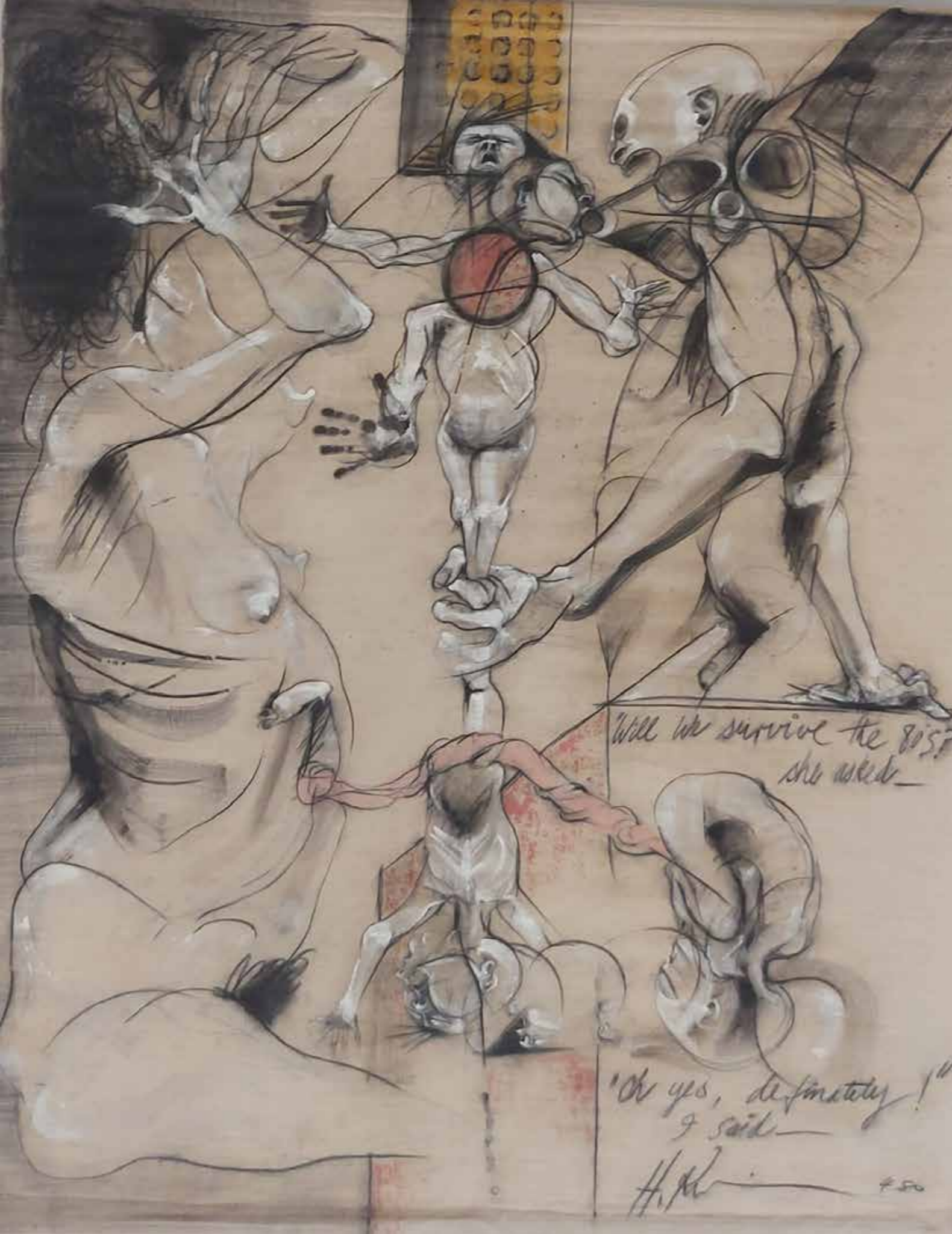
Untitled, 1970s
Ink and Wash on paper

34,5x24,3

מעיזבון של האמן
From the artist's bequest



פיציקטו, 1985
עיפרון על קרטון
Pizzicato, 1985
Pencil on cartoon
60x40



האם נשרוד שנות ה-80, 1980
פחם סינטטי וצבע אקרילי על הבד
Will we survive the 80's, 1980
Synthetic charcoal and acrylic on canvas
200x160

מעוזבון של האמן
From the artist's bequest



ארנבת, 2022-23
פחם וגרפיט על נייר

Rabbit, 2022-23
Charcoal and graphite

90x107



פנטימנטו 11, 2022-23

פחם על נייר

Pentimento 11, 2022-23

Charcoal on paper

247x134

צילום: ליאת אלבלינג

Photo: Liat Elbling



נרנח"י (חמשת חלקי הנשמה), 2020

גרפיט על נייר

Naranchai: Acronym of the five parts of the soul, 2020

Graphite on paper

138x50x7

צילום: יונה שלי

Photo: Yona Schley

| Miriam Gamburd מרים גמבורד |



אחזתו לילית, 2009

דיו לבנה וציפורן על נייר צבעוני

Are caught by Lilith, 2009

White ink, nib on colored paper

34X20



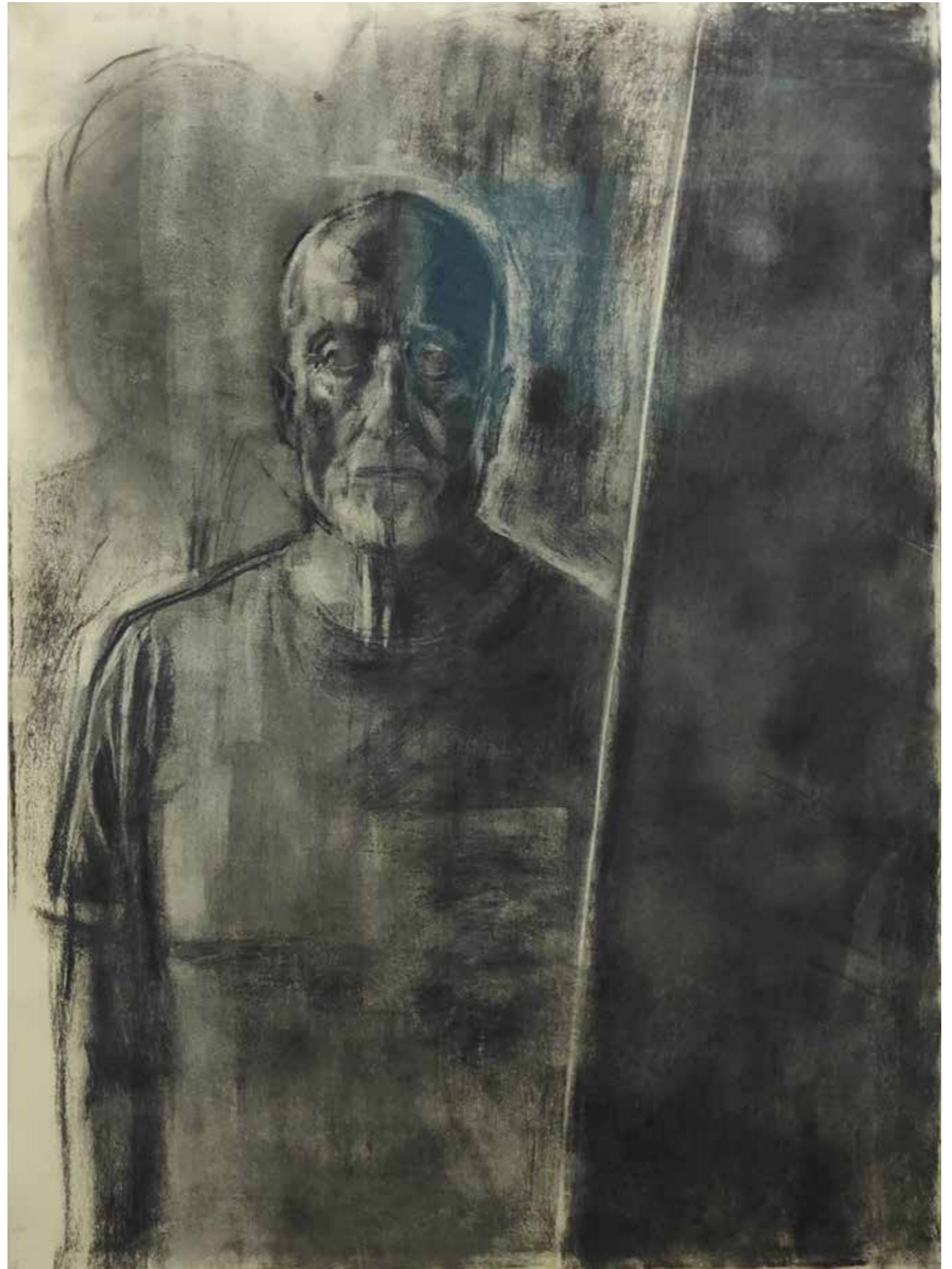
ללא כותרת, מתוך "פרש בודד", 2023
פחם על נייר

Untitled, from "Lone Ranger", 2023
Charcoal on paper

73X75

| Ofer Lelouche עופר ללוש |

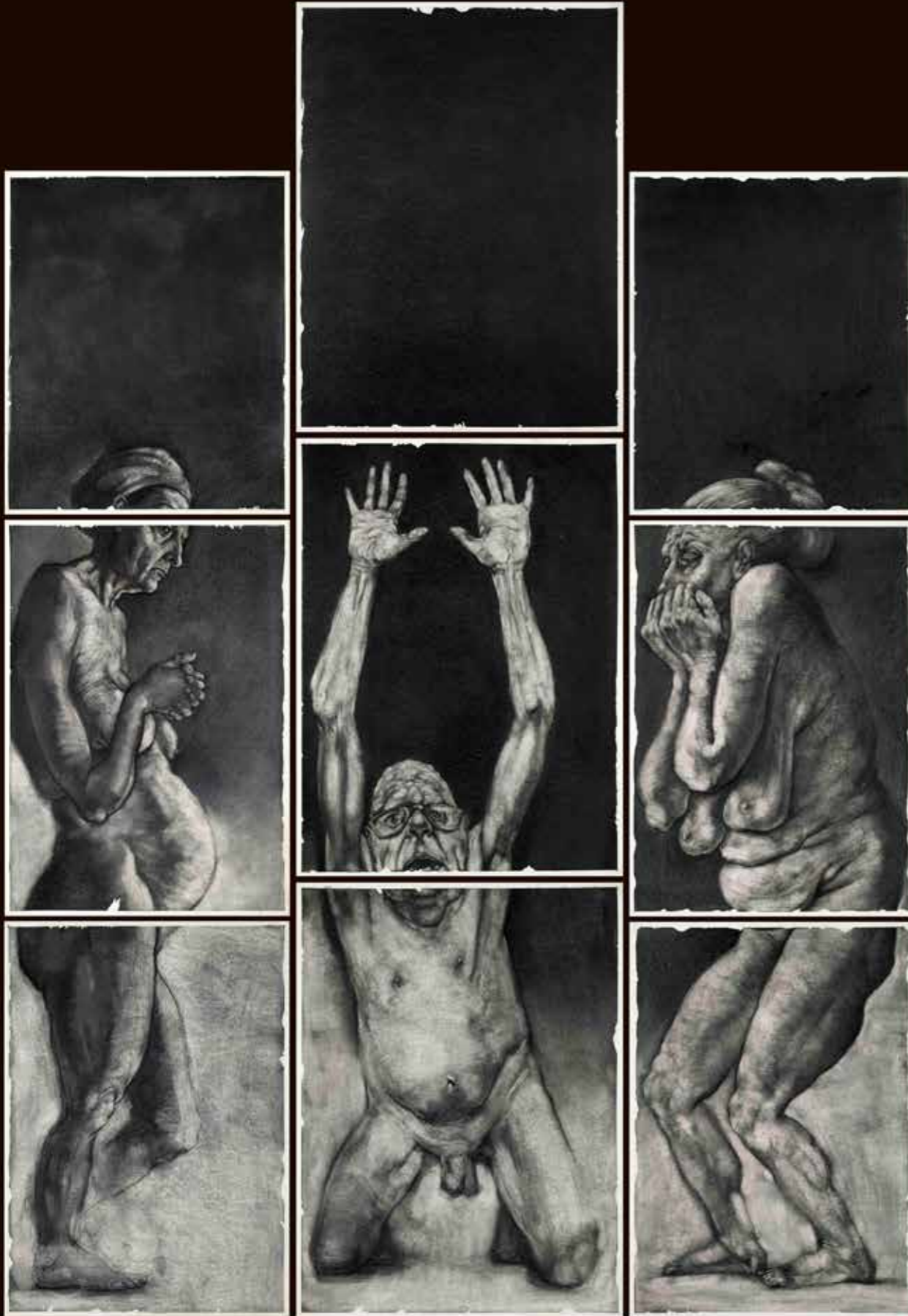
דיוקן עצמי, 2022
פחם על נייר
Self Portrait, 2022
Charcoal on paper
105x77



| יוסי מרק Yossi Mark |



אפילוג, 2022
עיפרון ואקריליק על בד
Epilogue, 2022
Pencil and acrylic on canvas
135x81.5
צילום: שוקי קוק
Photo: Shuki Kook



אדריכל שמחה רבינוביץ' ושכנותיו

ורדה זקן ויפה פרץ, 2024

גרפיט ועיפרון על נייר

Architect Simkha Rabinovich and his neighbors

Varda Zaken and Jafa Peretz, 2024

graphite and pencil on paper

219x157

| Eran Webber ערן וובר |



2022, א.נ.ד
גיר סנגווין על נייר

D.N.A, 2022
Sanguine on paper

60x4.5

צילום: אביב קורט
Photo: Aviv Kurt

| סיגל צברי Sigal Tsabari |

מסע אדמה, 2019-2024
עיפרון ופחם על נייר

Land gives Land takes, 2019-2024
Pencil and charcoal on paper

156x77

גלריה גורדון. צילום: אבי אמסלם
Gordon Gallery. Photo: Avi Amsalem



| Ran Tenenbaum רן טננבאום |



טוטים, 2024

פחם על נייר

Totem, 2024

Charcoal on paper

80x100

צילום: אביב קורט

Photo: Aviv Kurt

| יאן ראוכוורגר Jan Rauchwerger |

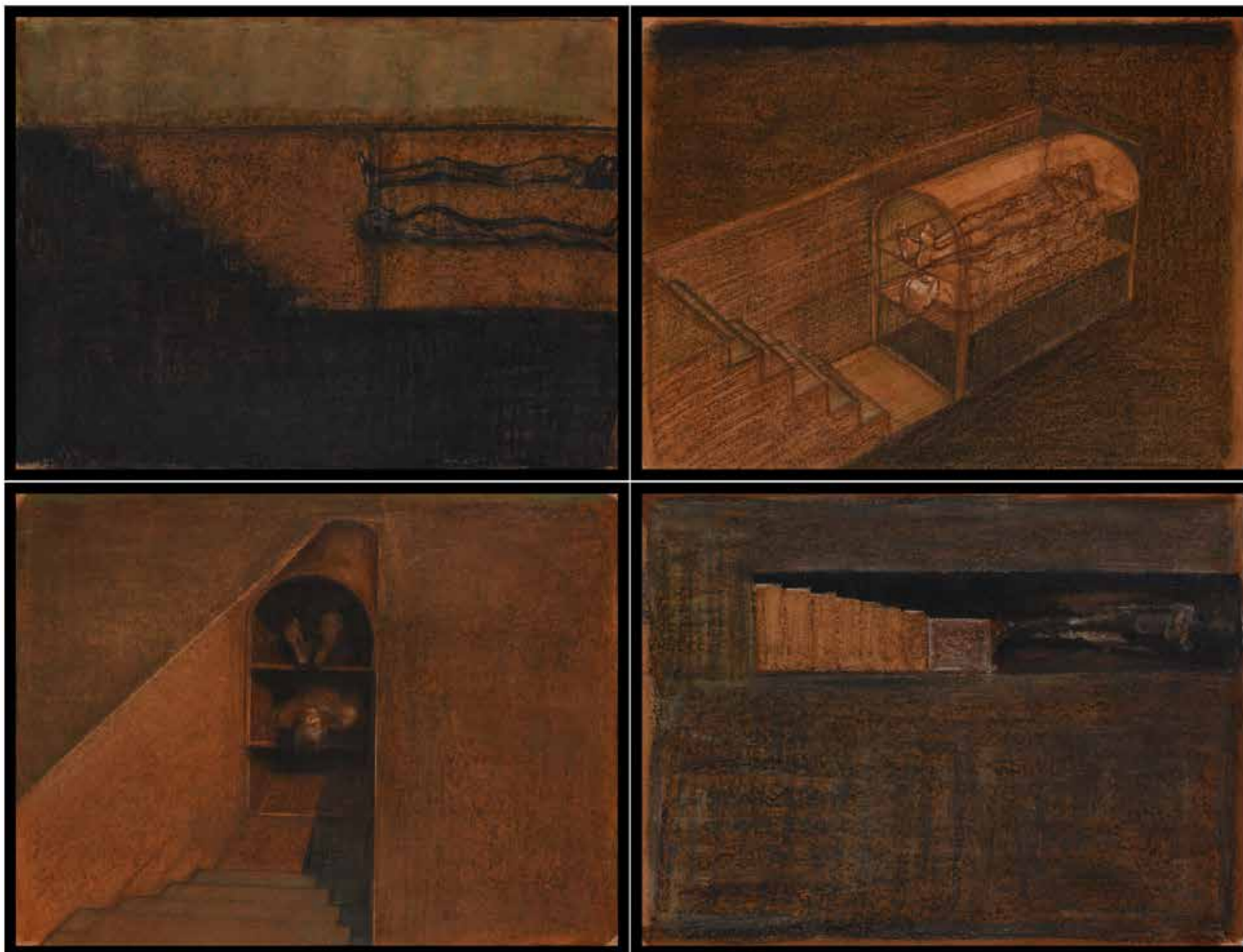
גלית עם דניאל – מחווה לפיירו דלה פרנצ'סקו, 1987
צבע מים על נייר

Galit with Daniel – Homage to Piero della Francesca, 1987
watercolor on paper

100x70

צילום: אברהם חי
Photo: Avraham Hay





מתווה לאתר קבורה, 1992

טכניקה מעורבת

Outline of A Burial Site, 1992

Mixed technique

93א123

צילום: אלי גרוס

Photo: Ely Gross

| חוה ראוכר Hava Raucher |

אידיה, 1992
פחם על קרטון
Ida, 1992
Charcoal on Cardboard
140x100
צילום: אבי אמסלם
Photo: Avi Amsaelm





גולקונדה ירושלמית #1, 2023

פחם ופסטל יבש על נייר

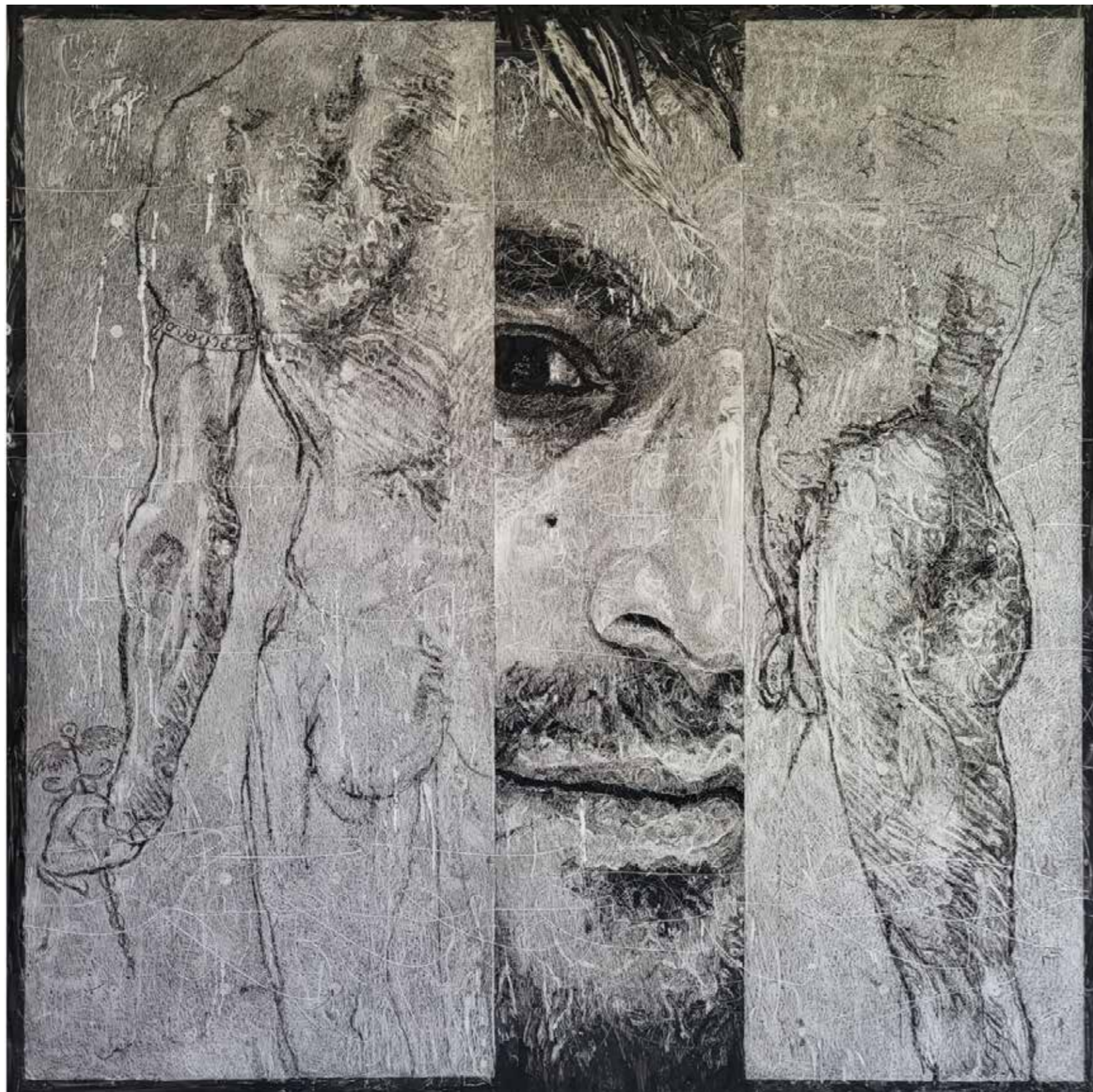
Jerusalem Golconda #1, 2023

Charcoal and dry pastel on paper

75x100

צילום: מיכאל עמר

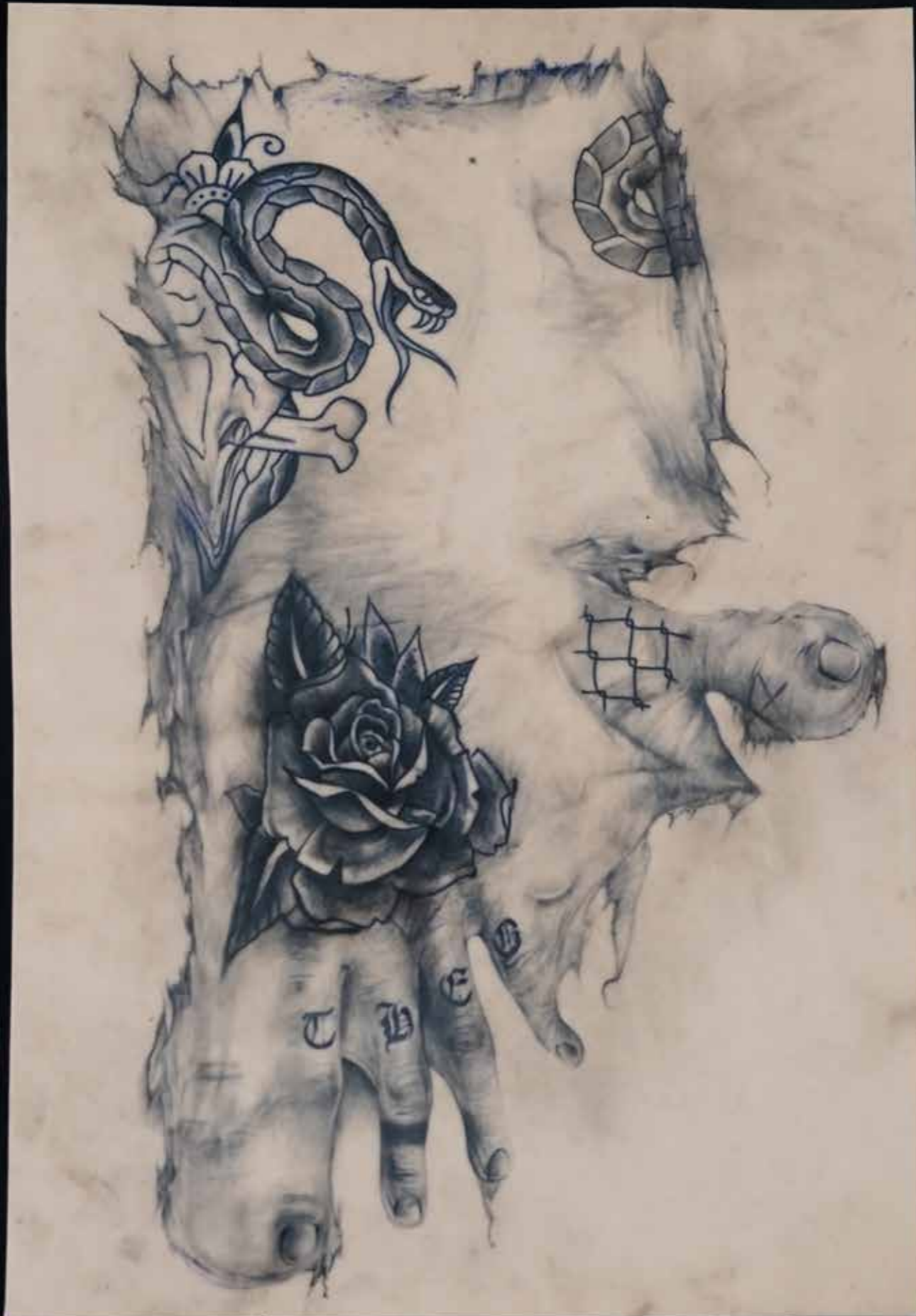
Photo: Michael Amar



בבת עיני, 2024
פחם סנטטי על דיקט מאזונית

Apple of my eye, 2024
Charcoal on MDF/APL

130X130



העור שלי, 2024

דיו על סיליקון

My skin, 2024

Ink on silicon

29x42



ללא כותרת, 2020

עט על נייר

Untitled, 2020

Ball pen on paper

25X35



הריקוד, 2024

עט וצבע מים על נייר

The Dancing, 2024

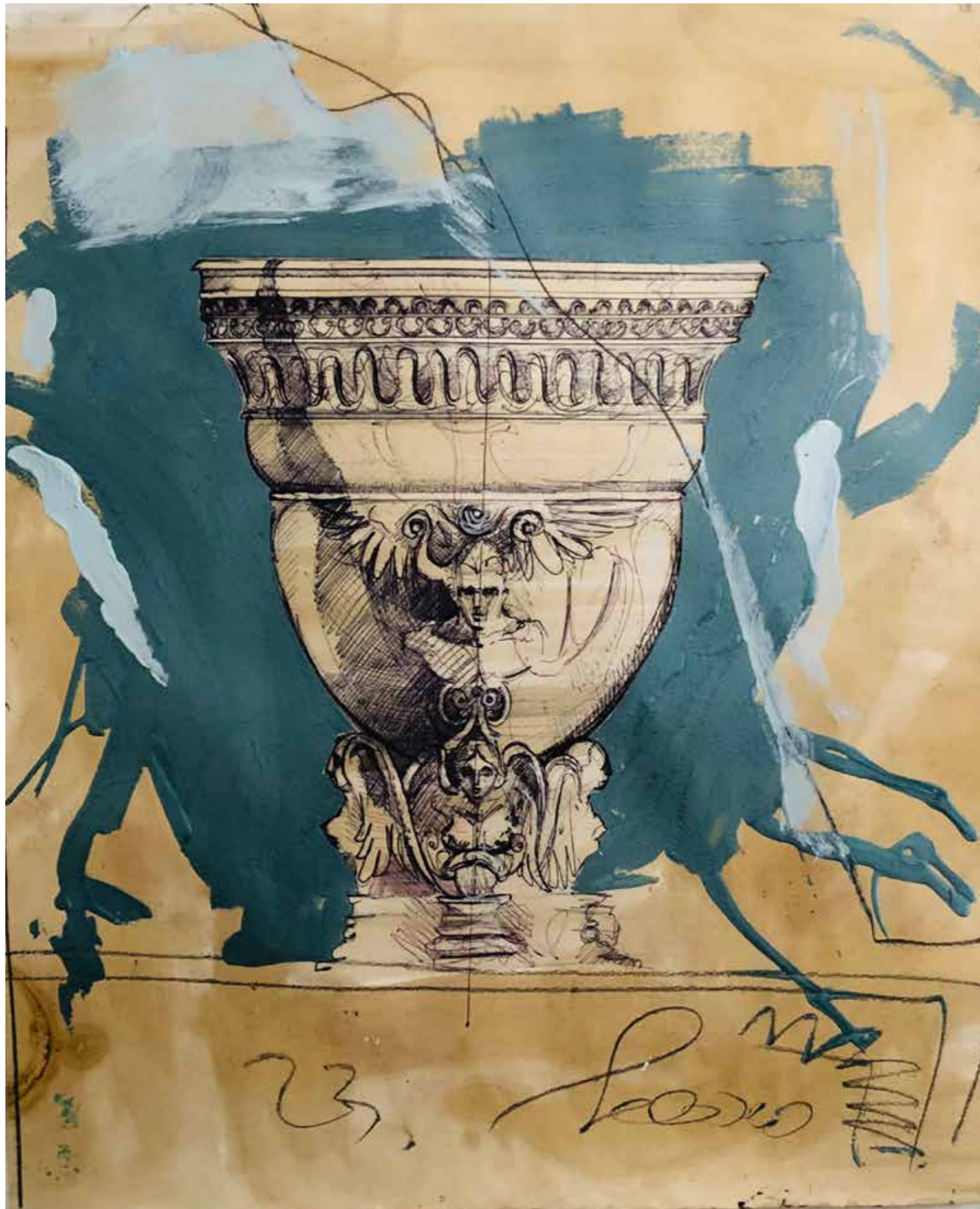
Pen and Water color on paper

25X35

צילום: מיכאל שבדרון

Photo: Michael Shvadron

| יונתן הירשפלד Jonathan Hirschfeld |



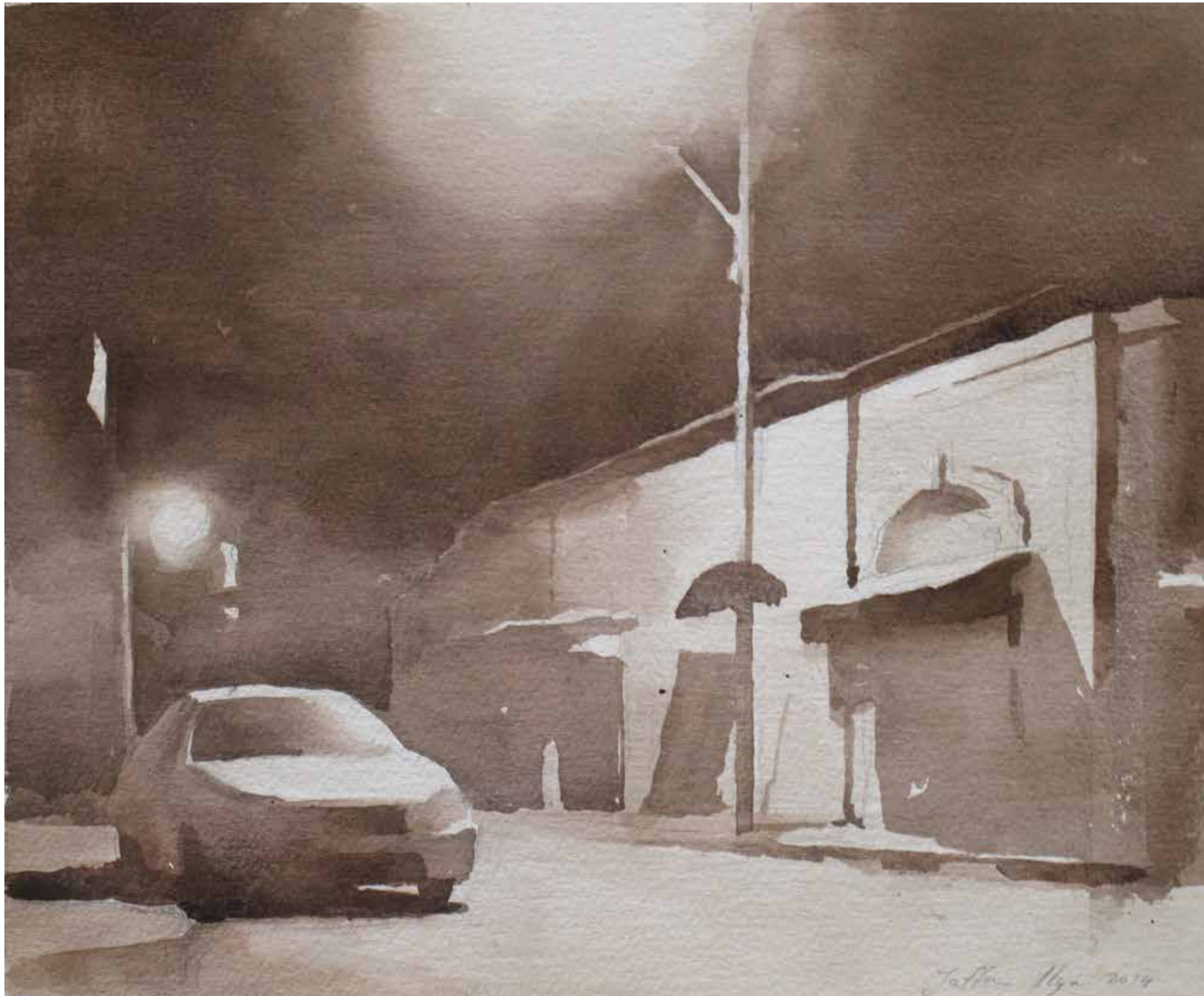
ללא כותרת, 2023

עט כדורי, עיפרון, שמן וצבע תעשייתי על נייר

Untitled, 2023

Ball point pen, pencil, oil and metallic paint on paper

80x70



רחוב ביפו, 2014

דיו על נייר

Jaffa Street, 2014

Ink on paper

25X30

אוסף פרטי

Private collection

| נעם עומר Noam Omer |



רחל ולאה, 2024

דיו ועיפרון על נייר

Rachel and Leah, 2024

Pencil and ink on paper

200x140

צילום: אריאל ינאי

Photo: Ariel Yanai

Moisey Gamburd	Sasha Okun	Oswald Adler	
Tsuki Garbian	Ilya Gefter	Miriam Gamburd	
Jonathan Hirchfeld	Joseph Hirsch	Osias Hoffstatter	
Lena Zaidel	Edan Weiss	Eran Webber	
Ofer Lelouche	Artur Yakobov	Ran Tenenbaum	Maya Zack
Rani Pardes	Noam Omer	Itamar Newman	Yossi Mark
Hava Raucher	Sigal Tsabari	Yair Perez	
Shir Shvadron	Harold Rubin	Assaf Rahat	Rauchwerger Jan



Tel Aviv Artists' House

16 January 2025

תרגום לאנגלית: דני אמיר | English Translation: Danii Amir